

Olie Olieprijs stijgt voornamelijk door speculatie, maar vraag blijft harder groeien dan aanbod

Wereld raakt door zijn oliereserves heen

De onrust in Noord-Afrika leidt nog niet tot paniek bij de OPEC-landen. Daarvoor is de reservecapaciteit nu nog voldoende. Toch is er een structureel probleem.

Door onze redacteur

MARCEL AAN DE BRUGH
ROTTERDAM, 23 FEBR. De olieproductie van Libië zakt in, nu de olie na de andere oliemaatschappij besluit zijn werkzaamheden in het Afrikaanse land, voorlopig, stop te zetten. De mondiale olieprijsen zwaaien. Alweer. Begin dit jaar, toen de onrust in Tunesië begon te groeien, kostte een vat ruwe Brentolie uit de Noordzee nog 95 dollar. Inmiddels zijn de olieprijsen, als gevolg van de aanhoudende onrust in Noord-Afrika en het Midden-Oosten, gestegen naar 106 dollar per vat.

Herman Franssen, voormalig hoofd van de Nederlandse olie- en gasmaatschappij, zegt dat de olieprijsen nu te hoog zijn. „De markt is nu te warm“, zegt hij via de telefoon vanuit Washington.

De stijging van de olieprijsen heeft al zijn effect aan de Nederlandse economie. Vergelijken met begin dit jaar is de adviesprijs voor benzine (euro '95) met 6 eurocent gestegen naar 1,66 euro. Er wordt

gerekend met een verder toename.

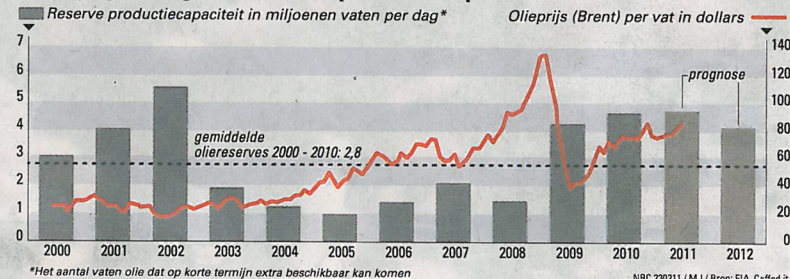
Met stijgende olieprijsen groeit ook de angst voor inflatie, die op zijn beurt het herstel van de wereld-economie in de weg staat. Als olie duurder wordt, stijgt ook de prijs van transport, en van alle goederen die op basis van olie worden gemaakt (kunststoffen, verf, medicijnen). En wat als de onrust zich verspreidt naar de belangrijkste olieproducent, Saoedi-Arabië? Dan kunnen er echt problemen ontstaan.

Het zijn juist deze angsten die de olieprijsen opdrijven, zegt oliehandelaar Pieter Kulsen van het bedrijf PJK International uit Oostertouwen. Hij noemt de recente prijsstijgingen „vooral psychologisch“. Toen een paar weken geleden de onrust in Egypte groeide, was er de angst dat wellicht het olietransport via het Suezkanaal geblokkeerd zou worden. Olieprijsen gingen omhoog. Maar het Suezkanaal is nog steeds open.

„De markt gaat uit van de veronderstelling dat er misschien een tekort gaat ontstaan“, zegt Kulsen. Maar dat is er nog niet.

Libië produceert dagelijks 1,6 miljoen vaten olie – bijna twee procent van de totale, wereldwijde productie. Het uitvallen van Libië is volgens Kulsen makkelijk op te vangen door andere landen van de OPEC, het kartel van olie-exporte-

Olieprijs gevoelig voor reserve productiecapaciteit

*Het aantal vaten olie dat op korte termijn extra beschikbaar kan komen

NRC 230211 / M/J Bron: EIA, Cuffed.it

rende landen, waartoe Libië ook behoort. De OPEC heeft een reservecapaciteit van naar schatting 5 miljoen vaten. Dat is de hoeveelheid die in korte tijd extra te produceren is door de oliekraan verder open te zetten. In geval van nood kan de OPEC – met name Saoedi-Arabië – dus ingrijpen. Maar de OPEC ziet die nood nog niet. De prijzen gaan vooral omhoog als gevolg van speculatie op de oliemarkten, zo luidt de verklaring van het kartel. Van een werkelijk tekort is geen sprake.

Volgens Manouchehr Takin van het Oxford Institute for Energy Studies speelt de OPEC hoog spel.

Volgens hem laten de machthebbers in het Midden-Oosten de olieprijsen met opzet zo ver oplopen, hogere olieprijsen leveren meer oliedollars op. Hiermee kunnen ze proberen de onrust onder de bevolking te bezweren, door bijvoorbeeld benzine en voedsel zwaarder te subsidiëren.

Herman Franssen is er niet geest op. Als Saoedi-Arabië zijn reservecapaciteit nu niet aanspreekt, dan wel binnen enkele maanden, of enkele jaren. De vraag naar olie groeit harder dan het aanbod. Het afgelopen jaar is de vraag met gemiddeld bijna 2,5 miljoen vaten per dag toegenomen, naar een to-

taal verbruik van 86,5 miljoen vaten per dag. Met name in China, India, Brazilië, en het Midden-Oosten steeg de vraag. De verwachting is dat de economieën van China, India en het Midden-Oosten ook dit jaar en volgend jaar stevig blijven groeien. Dit jaar komt er gemiddeld 1,5 miljoen vaten per dag bij, volgend jaar ook nog eens. Waarmee de totale vraag rond de 90 miljoen vaten per dag uitkomt.

Probleem is dat de productie in de westerse wereld voorlopig niet verder toeneemt. Dus wordt geken naar de OPEC. Die zal de komende jaren zijn reservecapaciteit

moeten aanspreken. De verwachting is dat die capaciteit de komende jaren krimpt. En dat is weer een recept voor verdere onrust op de oliemarkten, en structureel hogere prijzen. Er blijkt namelijk een relatie tussen de reservecapaciteit en de olieprijs (zie grafiek).

De OPEC blijft intussen herhalen dat er voldoende olie beschikbaar is wereldwijd. Opslagplaatsen zitten vol, en kunnen de wereld 60 dagen voorzien. Verder heeft het kartel volgens eigen zeggen 155 miljard dollar geïnvesteerd in de ontwikkeling van nieuwe olie- en gasvelden, die binnen nu en vier jaar moeten gaan produceren. Daarmee blijft de reservecapaciteit op peil. Klopt dat?

Belangrijk in het plaatje is Irak, waar westerse oliemaatschappijen sinds vorig jaar weer actief zijn. Van Irak wordt verwacht dat de olieproductie er de komende jaren sterk gaat toenemen. Het is de vraag of dat gaat lukken. Directeur Giacomo Luciani van onderzoeksinstituut de Gulf Research Center Foundation in Genève, zei afgelopen november dat Irak een grote onzekere factor is. Luciani, die tien jaar lang bij de Italiaanse oliemaatschappij Eni heeft gewerkt, ziet een grote „politieke verlamming“ in Irak. Ook Franssen heeft zijn twijfels. „Het wordt een moeilijke tijd de komende jaren.“